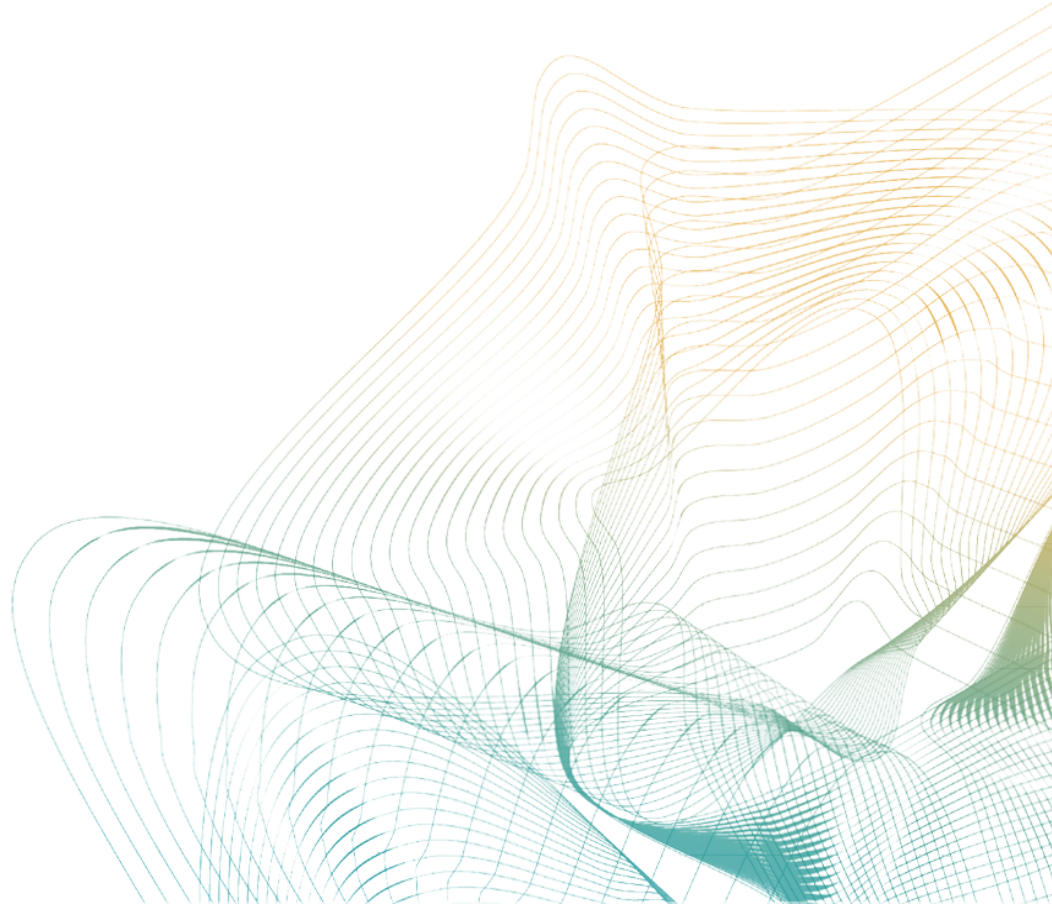

Şubat Ayı Fiyat Gelişmeleri

4 Mart 2020

Özet

Şubat ayında tüketici fiyatları yüzde 0,35 oranında artmış, yıllık enflasyon 0,22 puan yükselişle yüzde 12,37 olmuştur. Bu gelişme büyük ölçüde gıda fiyatlarından kaynaklanmış; hem işlenmemiş hem de işlenmiş gıda gruplarında yıllık enflasyon yukarı yönlü bir seyir izlemiştir. Enerji fiyatları, petrol fiyatlarındaki düşüşle birlikte akaryakıt öncülüğünde gerilemiş ve grup yıllık enflasyonu düşüş kaydetmiştir. Bu dönemde hizmet enflasyonu bir miktar yükselirken, temel mal grubunda genele yayılan fiyat düşüşleri neticesinde ılımlı bir seyir kaydedilmiştir. Bu görünüm altında, B ve C göstergelerinin yıllık enflasyonu sınırlı ölçüde artarken, eğilimleri görece yatay seyretmiştir.

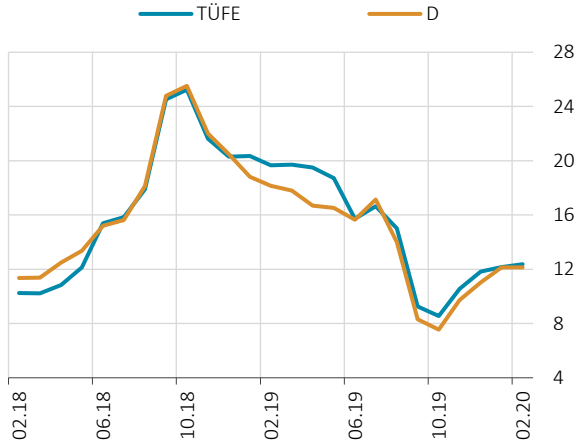
Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Değerlendirmeler

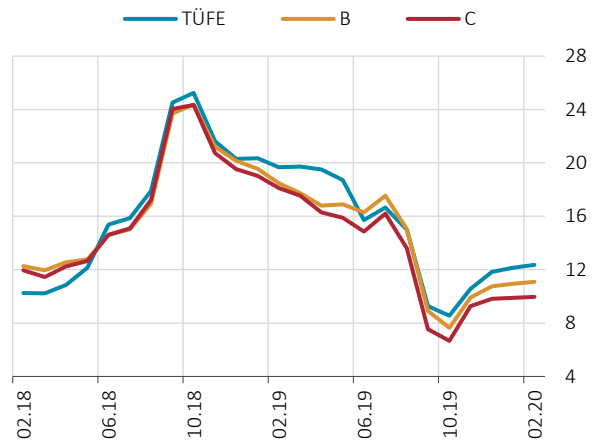
Şubat ayında tüketici fiyatları yüzde 0,35 oranında artmış ve yıllık enflasyon 0,22 puan yükselerek yüzde 12,37 olmuştur (Grafik 1). Bu dönemde B ve C endekslerinin yıllık değişim oranları sırasıyla 0,17 ve 0,09 puan artarak yüzde 11,10 ve 9,97 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 2).

Alt grupların yıllık tüketici enflasyonuna katkıları incelendiğinde, bir önceki aya göre gıda ve hizmet gruplarının katkıları sırasıyla 0,39 ve 0,11 puan artmış, enerji, alkol-tütün ve temel mal gruplarının katkıları ise sırasıyla 0,18, 0,10 ve 0,09 puan azalmıştır.

Grafik 1: TÜFE ve D (Yıllık % Değişim)

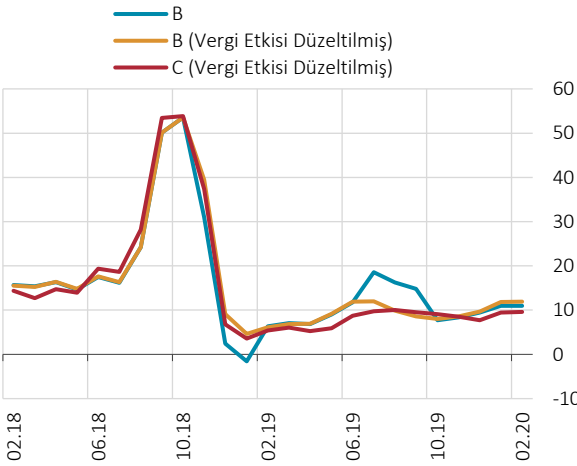

Grafik 2: TÜFE, B ve C (Yıllık % Değişim)

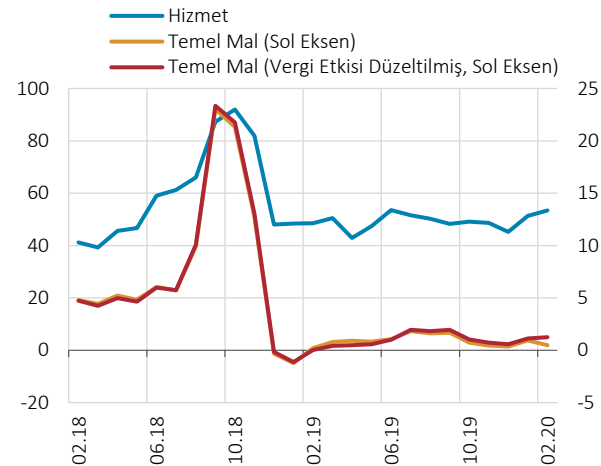

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle üç aylık ortalamalara göre B ve C göstergelerinin eğilimi yataya yakın seyretmiştir (Grafik 3). Bu dönemde hizmet grubunun eğilimi bir miktar yükselirken, temel mal grubu eğiliminde (vergiden arındırılmış) belirgin bir değişiklik olmamıştır (Grafik 4).

Grafik 3: B ve C Endeksi (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

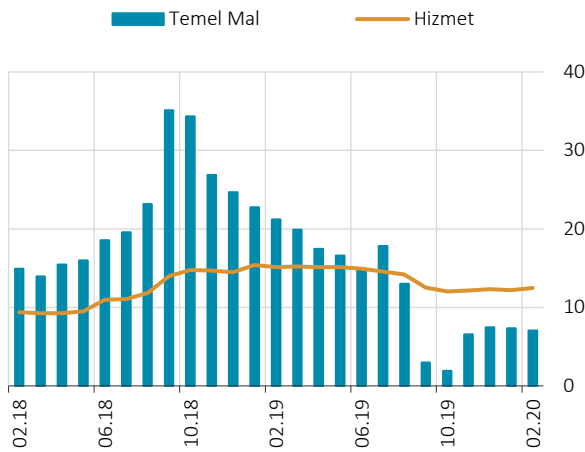

Grafik 4: Temel Mal ve Hizmet (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

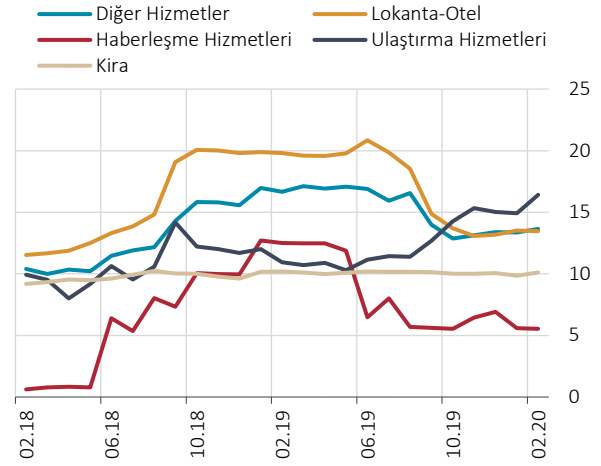

Şubat ayında hizmet fiyatları yüzde 0,84 oranında artmış, grup yıllık enflasyonu 0,29 puan yükselerek yüzde 12,49 olmuştur (Grafik 5). Bu dönemde, yıllık enflasyon ulaştırma, kira ve diğer hizmetler gruplarında artmış, lokanta-otel ve haberleşme gruplarında ise yataya yakın bir seyir izlemiştir (Grafik 6). Ulaştırma grubu fiyatlarındaki yükseliş alt kalemler geneline yayılırken, diğer hizmetler grubundaki fiyat artışında kura duyarlı olan bakım-onarım ve sağlık hizmetleri (dişçilik, laboratuvar, görüntüleme ücretleri vb.) ile paket tur belirleyici olmuştur.

Grafik 5: Temel Mal ve Hizmet (Yıllık % Değişim)

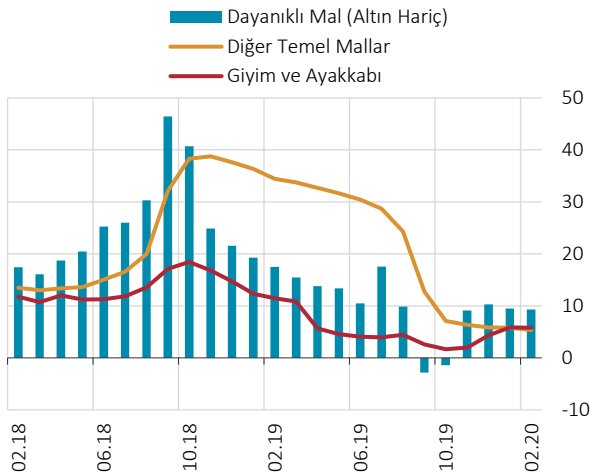

Grafik 6: Hizmetler (Yıllık % Değişim)

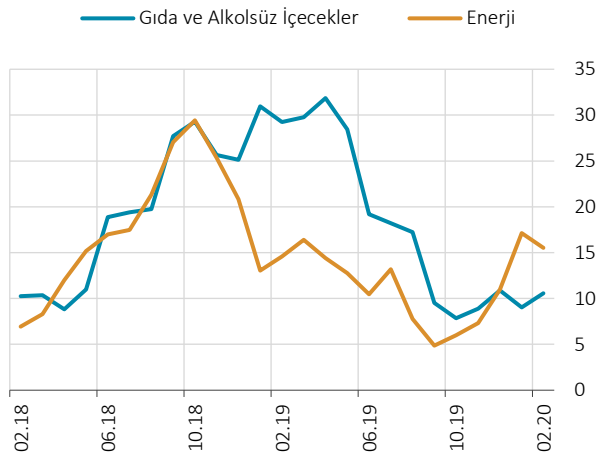

Temel mal grubu yıllık enflasyonu Şubat ayında 0,30 puan düşüşle yüzde 7,05 olmuştur (Grafik 5). Bu dönemde yıllık enflasyon giyim grubunda yatay seyredirken, dayanıklı ve diğer temel mal gruplarında gerilemiştir (Grafik 7). Dayanıklı mal grubu fiyatları elektrikli ve elektriksiz aletler (yüzde -0,67), mobilya (yüzde -0,36) ve otomobil fiyatlarına (yüzde -0,20) bağlı olarak düşüş göstermiştir. Mobilya fiyatlarında bir önceki aydaki KDV indiriminin bu aya sarkan etkisinin izlendiği değerlendirilmektedir. Bu dönemde, ilaç fiyatlarındaki artışa (yüzde 3,63) karşın, diğer temel mallar grubu fiyatları sınırlı da olsa düşüş kaydetmiştir. Özetle, Türk lirasındaki değer kaybına rağmen, temel mal fiyatları Şubat ayında ılımlı bir seyir izlemiştir.

Grafik 7: Temel Mallar (Yıllık % Değişim)

Grafik 8: Gıda ve Enerji (Yıllık % Değişim)

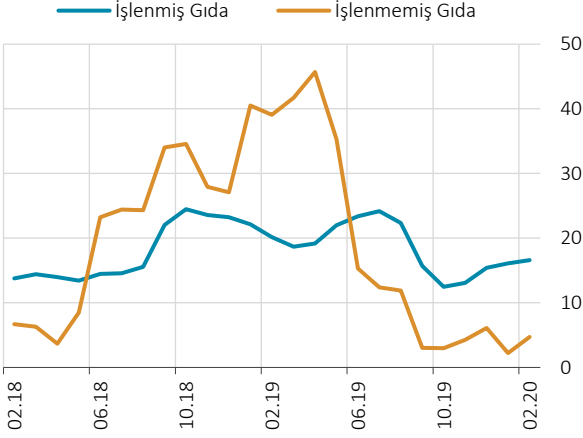

Enerji fiyatları Şubat ayında aylık yüzde 0,63 oranında gerilemiştir (Tablo 1). Bu gelişmede, salgın hastalığa bağlı olarak düşen uluslararası petrol fiyatları etkili olmuş ve döviz kuru gelişmelerine rağmen akaryakıt fiyatları aylık yüzde 2,30 oranında azalmıştır. Diğer yandan, şebeke suyu fiyatları Şubat ayında yüzde 1,08 oranında artarak enerji fiyatlarındaki düşüşü sınırlamıştır. Bu gelişmeler sonucunda enerji yıllık enflasyonu 1,60 puan azalarak yüzde 15,54'e gerilemiştir (Grafik 8).

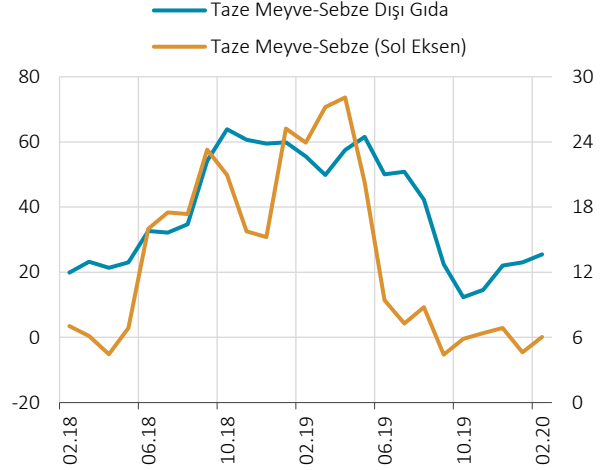
Gıda ve alkolsüz içecekler yıllık enflasyonu Şubat ayında 1,54 puan artarak yüzde 10,58'e yükselmiştir (Grafik 8 ve Tablo 2). Bu gelişmede hem işlenmemiş hem de işlenmiş gıda gruplarının etkisi hissedilirken, işlenmemiş gıda fiyatlarındaki artış daha belirgin olmuştur. Yıllık enflasyon işlenmemiş gıdada yüzde 4,73'e, işlenmiş gıdada ise yüzde 16,61'e yükselmiştir (Grafik 9). Bu dönemde taze meyve-sebze grubunda yıllık enflasyon artmakla birlikte düşük düzeylerdeki seyrini korumuştur. Diğer işlenmemiş gıda grubunda ise kırmızı et fiyatlarındaki yükseliş (yüzde 3,27) eğilimi hızlanarak devam etmiştir. Şubat ayında işlenmiş

gıda fiyatları ekmek-tahıllar, et ürünleri ve katı-sıvı yağlar öncülüğünde artış eğilimini sürdürmüştür. Bu gelişmelerle, taze meyve ve sebze dışı gıda grubunda yıllık enflasyon yüzde 13,65'e yükselmiştir (Grafik 10).

Grafik 9: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda
(Yıllık % Değişim)

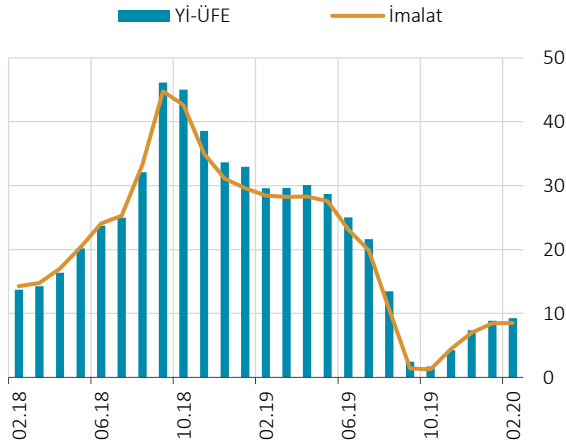
Grafik 10: Taze Meyve-Sebze ve Diğer Gıda
(Yıllık % Değişim)

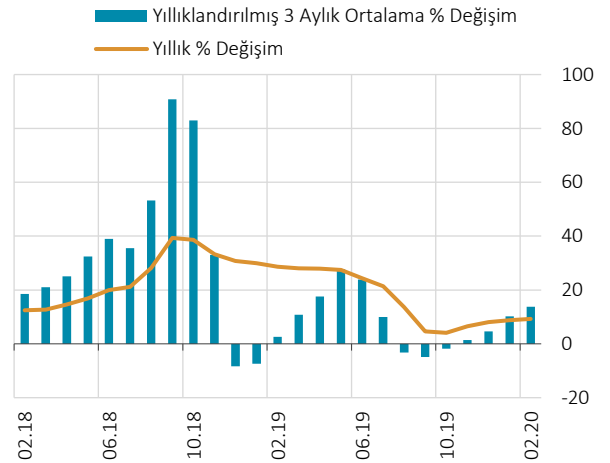
Yİ-ÜFE

Yurt içi üretici fiyatları Şubat ayında yüzde 0,48 oranında artmış, yıllık enflasyon 0,42 puan yükselerek yüzde 9,26 olmuştur (Grafik 11 ve Tablo 3). Bu dönemde emtia fiyatları gerilerken, Türk lirasında gözlenen değer kaybına bağlı olarak petrol ve ana metal hariç imalat sanayi fiyatlarının ana eğilimi yükselmiştir (Grafik 12).

Grafik 11: Yİ-ÜFE ve İmalat (Yıllık % Değişim)

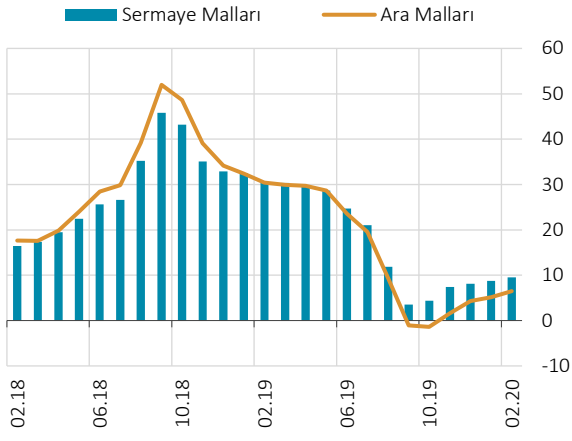

Grafik 12: Petrol ve Ana Metal Hariç İmalat

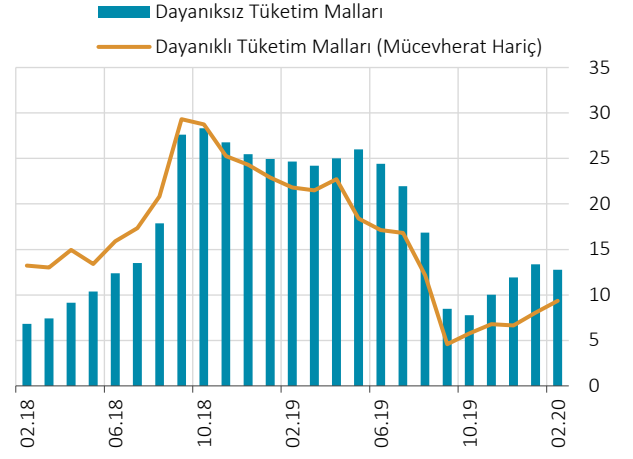

Ana sanayi gruplarına göre incelendiğinde, yıllık enflasyon enerji ve dayanıksız tüketim malları gruplarında gerilerken, diğer gruplarda artmıştır (Tablo 3, Grafik 13 ve Grafik 14). Aylık gelişmelere bakıldığında, enerji hariç diğer kalemlerde genele yayılan fiyat artışları gözlenmiştir. Enerji üretici fiyatlarındaki belirgin düşüşte rafine edilmiş petrol ürünleri ile elektrik kalemi etkili olmuştur. Bu dönemde, dayanıklı tüketim mallarındaki fiyat artışında temelde mobilya kalemi belirleyici olurken; sermaye mallarında metal yapı ürünleri, motorlu kara taşıtları ve makineler; ara malında demir-çelik ve metal ürünleri ile tekstil sektörüne girdi sağlayan kalemler öne çıkmıştır. Dayanıksız tüketim mallarında ise gıda ürünlerinde fiyat artışları izlenirken, bu dönemde tütün ürünleri üretici fiyatlarındaki düşüş dikkat çekmiştir. Sonuç olarak, tüketici enflasyonu üzerinde üretici fiyatları kaynaklı baskılar bir miktar artmıştır.

Grafik 13: Ara ve Sermaye Malları (Yıllık % Değişim)

Grafik 14: Tüketim Malları (Yıllık % Değişim)

Tablolar

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Şubat 2020	Şubat 2019	Şubat 2020	Şubat 2019
TÜFE	0,35	0,16	12,37	19,67
1. Mallar	0,14	-0,01	12,27	21,51
Enerji	-0,63	0,75	15,54	14,57
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	2,33	0,90	10,58	29,25
İşlenmemiş Gıda	3,85	1,36	4,73	39,07
Taze Meyve-Sebze	6,83	1,78	0,18	59,75
Diğer İşlenmemiş	2,02	1,05	8,70	26,93
İşlenmiş Gıda	0,89	0,42	16,61	20,18
Ekmek ve Tahıllar	1,20	0,97	17,78	20,84
Diğer İşlenmiş	0,71	0,13	15,98	19,83
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	-1,10	-0,90	12,26	18,98
Temel Mallar	-1,37	-1,09	7,05	21,22
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	-0,29	-0,15	9,32	17,48
Giyim ve Ayakkabı (*)	-4,95	-4,93	5,80	11,49
Diğer Temel Mallar	-0,19	0,21	5,37	34,42
Alkollü İçecekler ve Tütün	-1,34	0,11	40,15	2,71
Altın	4,16	-0,09	35,00	36,69
2. Hizmetler	0,84	0,58	12,49	15,14
Kira	0,81	0,57	10,11	10,19
Lokanta ve Oteller	0,82	0,87	13,45	19,79
Ulaştırma Hizmetleri	0,79	-0,51	16,42	10,95
Haberleşme Hizmetleri	0,18	0,22	5,54	12,49
Diğer Hizmetler	1,09	0,83	13,65	16,67
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçkiler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	0,00	-0,15	11,10	18,48
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçkiler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	-0,18	-0,27	9,97	18,12
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	-0,01	-0,02	12,14	18,15
F - Yönetilen-Yönlendirilen Fiyatlar Hariç TÜFE	0,44	0,19	9,87	21,85

Kaynak: TÜİK.

(*) Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

Tablo 2: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Şubat 2020		Şubat 2019	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
TÜFE	100	0,35	12,37	0,16	19,67
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	22,77	2,33	10,58	0,90	29,25
Alkollü İçecekler ve Tütün	6,06	-1,34	40,15	0,11	2,71
Giyim ve Ayakkabı	6,96	-4,83	5,98	-4,81	11,62
Konut	14,34	0,48	15,31	0,01	16,56
Ev Eşyası	7,77	-0,08	7,36	0,06	27,59
Sağlık	2,80	2,03	13,58	2,48	17,89
Ulaştırma	15,62	-0,38	11,73	0,71	15,18
Haberleşme	3,80	-0,22	2,27	-0,34	10,92
Eğlence ve Kültür	3,26	-0,04	6,01	-0,37	20,43
Eğitim	2,58	0,86	14,23	1,64	11,60
Lokanta ve Oteller	8,67	0,82	13,45	0,87	19,79
Çeşitli Mal ve Hizmetler	5,37	0,85	16,44	-0,39	28,08

Kaynak: TÜİK.

Tablo 3: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Şubat 2020		Şubat 2019	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100	0,48	9,26	0,09	29,59
Madencilik	3,23	1,44	12,26	1,89	22,58
İmalat	89,22	0,66	8,52	0,60	28,47
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	85,25	1,12	8,77	0,45	28,24
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	75,47	0,97	9,25	0,49	28,58
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtım	6,61	-2,38	19,24	-7,43	47,38
Su Temini	0,95	-0,07	5,27	-1,02	1,33
Ana Sanayi Kollarına Göre Yİ-ÜFE					
Ara Malı		1,29	6,46	0,05	30,39
Dayanıklı Tüketim Malları		1,30	10,40	-0,05	22,60
Dayanıklı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		1,17	9,37	-0,03	21,80
Dayanısız Tüketim Malları		0,94	12,77	1,48	24,66
Sermaye Malı		0,93	9,55	0,22	30,69
Enerji		-4,17	12,34	-2,97	39,78

Kaynak: TÜİK.